

ချဉ်းနင်းထိုးဖောက်မှုများ - အာဆီယံနှင့် ဝန်းကျင်ဒေသများတွင် တရုတ်နိုင်ငံ၏ အခြေခံအဆောက်အအုံဆိုင်ရာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ

အကြောင်းအရာစာတမ်း ၆ - အာဆီယံဒေသ - အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ တုံ့ပြန်နိုင်မည့်အခွင့်အရေး

တရုတ်နိုင်ငံသည် ကမ္ဘာ့အခြေခံအဆောက်အအုံဘဏ္ဍာရေးတွင် အရေးပါသောနေရာမှ နှစ်ပေါင်းများစွာ ပါဝင်လျှက်ရှိသည်။ မူဝါဒဘဏ်များ၊ ကုန်သွယ်ဘဏ်များနှင့် အစိုးရ ကျောထောက် နောက်ခံပြု ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ရံပုံငွေအဖွဲ့အစည်းများမှ အပြင်ထွက်အခြေခံအဆောက်အအုံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို ထောက်ပံ့ပေးနေ သည်မှာ ဆယ်စုနှစ်ကျော်ခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ IDI ၏ *ချဉ်းနင်းဝင်ရောက်မှုများ* အစီရင်ခံစာတွင် ဆွေးနွေးခဲ့သော အဓိကအဖွဲ့အစည်းများနှင့် စတင်ဆောင်ရွက်မှုများအပေါ် မကြာသေးမီကထုတ်ပြန်ချက်များအရ အနာဂတ် တွင် ကမ္ဘာ့ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဘဏ္ဍာငွေအတွက် တရုတ်နိုင်ငံမှ ပါဝင်မှု ပိုမိုကြီးမားလာနိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရ သည်။

AIIB သည် တရုတ်နိုင်ငံမှ အစပြုသော ပထမဦးဆုံး ဘက်စုံဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်နှင့် အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်ကဲ့သို့သော အခြေခိုင်ပြီးသား ဘဏ်များထက် အာရှ၏ လိုအပ်ချက်နှင့် ပိုမိုကိုက်ညီသော ထိရောက်သင့်လျော်သော စီမံမှုနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးဖွဲ့စည်းပုံနှင့်အတူ ပုံစံသစ် တစ်ရပ်အနေဖြင့် သေချာမြင့်တင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ တစ်ခုတည်းသောရပ်ဝန်း၊ တစ်ခုတည်းသော လမ်းကြောင်း ပဏာမခြေလှမ်းသည် တရုတ်နိုင်ငံမှ အပြင်ထွက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအပေါ် အထူးသဖြင့် ဒေသချင်းချိတ်ဆက်မှုကို တိုးမြှင့်သော စီမံချက်များအပေါ် ပြန်လည်ဆန်းသစ်ထားသော အလေးပေးမှုကို ထင်ဟပ်စေသည်။ တစ်ခုတည်း သောရပ်ဝန်း၊ တစ်ခုတည်းသော လမ်းကြောင်း ကို ထောက်ပံ့ရန်အတွက် နှစ်မြှုပ်ထားသော ရံပုံငွေများကို ဖန်တီးထားသည်။ တရုတ်မူဝါဒဘဏ်အပါအဝင် တည်ရှိနေသော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကုမ္ပဏီများသည် သူတို့၏ ထောက်ခံမှုကို ဖော်ပြရန်မြန်ဆန်လာကြပြီး တစ်ခုတည်းသောရပ်ဝန်း၊ တစ်ခုတည်း သော လမ်းကြောင်း အတွင်းမှ စီမံချက် များတွင် ဘဏ္ဍာရေးနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ တိုးမြှင့်ရန် အစီအစဉ်များကို ကြေငြာလာကြသည်။

အခြေခံအဆောက်အအုံဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာရေးကို လက်လှမ်းမီမှုမြှင့်မားလာခြင်း

အာရှဒေသအတွင်း အခြေခံအဆောက်အအုံစီမံချက် များတွင် ရံပုံငွေထည့်ဝင်ခြင်းမှာ သိသာစွာ ကျဆင်းလျက်ရှိ သည်။ အာဆီယံနိုင်ငံအများစု၏ အစိုးရများမှာ ကြီးမားသောအခြေခံအဆောက်အအုံ စီမံချက် များ၊ အထူးသဖြင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ စွမ်းအင်နှင့် အပြန်အလှန်ဆက်သွယ်ရေးကို လွယ်ကူစေသော အခြား စီမံချက် များတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံလာခြင်းကို ဆွဲဆောင်ရန် စိတ်အားထက်သန်လျက်ရှိကြသည်။ AIIB နှင့် အခြားကနဦး

အဖွဲ့အစည်းများသည် ထိုလိုအပ်ချက်ကို ဦးတည်ဖြည့်ဆည်းကြပေမည်။ AIIB သည် ချေးငွေထုတ်ပေးခြင်းကို မစတင်ရသေးသော်လည်း ဘဏ်အနေဖြင့် အခြားနိုင်ငံတကာ ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများက လက်လွှတ်ခဲ့ကြသော ကျောက်မီးသွေးစက်ရုံနှင့် ရေအားလျှပ်စစ်ဆည်ကဲ့သို့သော အန္တရာယ်များသည့် စီမံချက်များကို ပံ့ပိုးပေးမည်လားဟူသော စိုးရိမ်မှုများ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ကြသည်။ AIIB သည် စွမ်းအင်မူဝါဒတစ်ရပ်ကို တည်ဆောက်လျှက်ရှိပြီး ထိုမူဝါဒကို မထုတ်ပြန်ခင်အထိ မည်သည့်စွမ်းအင်စီမံချက် ကို ပံ့ပိုးပေးမည်ဆိုသည်ကို ရှင်းလင်းမှုမရှိသေးပေ။ တစ်ခုတည်းသောရပ်ဝန်း၊ တစ်ခုတည်းသော လမ်းကြောင်း ပဏာမခြေလှမ်း သည် ပါကစ္စတန်မှ အလွန်ကြီးမားသော Karot ရေအားလျှပ်စစ်ဆည် နှင့် အာရှတဝှမ်းမှ များစွာသော တွင်းထွက်လောင်စာစီမံချက် များ အပါအဝင် ဧရာမ စီမံချက်များစွာနှင့် ဆက်နွယ်လျက်ရှိသည်။

တချိန်တည်းမှာပင် စိမ်းလန်းမှုအတွက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်းကို ဦးတည်သော တရုတ်ဘဏ္ဍာငွေကဏ္ဍသည်လည်း သိသာထင်ရှားလျက်ရှိသည်။ တရုတ်နိုင်ငံသည် လေ့စွမ်းအင်နှင့် နေ့စွမ်းအင်ကဲ့သို့သော ပြန်လည်ပြည့်ဖြိုးမြဲ စွမ်းအင်အမျိုးအစားများတွင် ပြည်တွင်းမှာသာမက ပြည်ပမှာပါ အဓိကရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူ ဖြစ်သည်။ AIIB ၏ ဖော်ပြထားသောဦးတည်ချက်မှာ “ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသော စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ” ကို ပြုစုပျိုးထောင် ရန်ဖြစ်သည်။ ထို့အတူ ပိုးလမ်းမကြီး ရံပုံငွေအဖွဲ့နှင့် တရုတ်-အာဆီယံရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ပူးပေါင်းရေး ရံပုံငွေအဖွဲ့ တို့၏ အဓိကတန်ဖိုးများတွင် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးအတွက် ကတိကဝတ်များ ပါဝင်နေပေသည်။ ထိုအဖွဲ့ အစည်းများမှ ရံပုံငွေများသည် အမှန်တကယ် ရေရှည်တည်တံ့ ခိုင်မြဲပြီးအားလုံးပါဝင်စေသော ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံချက်များဆီသို့ တိုက်ရိုက်ဦးတည်နေပါက အကျိုးအမြတ်များမှာစဉ်းစားဆင်ခြင်ဘွယ်ဖြစ်သည်။

တရုတ်နိုင်ငံမှ ဘဏ္ဍာရေးထောက်ပံ့သူများ၏ လူမှုရေးဆိုင်ရာနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်များ
တရုတ်နိုင်ငံမှ ဘဏ္ဍာရေးထောက်ပံ့သူများ၏ လူမှုရေးဆိုင်ရာနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အကာအကွယ် များမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် အခြေခံကျပြီး လူထုအမြင်နှင့် စစ်ဆေးခြင်းအတွက် ဖွင့်ပေးလေ့မရှိပေ။ အထူးသဖြင့် တရုတ်နိုင်ငံမူဝါဒဘဏ်များ၏ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်မှုများတွင် ထိုအားနည်းချက်ရှိ နေခြင်းမှာ အမှန်ပင်ဖြစ်သည်။ ပို့ကန်သွင်းကုန်ဘဏ်၏ လမ်းညွှန်ချက်များ မှာ အလွန်အကျဉ်းချုပ်ဆန်ပြီး တရုတ်ဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်၏ လမ်းညွှန်ချက်များမှာမူ ထုတ်ပြန်ကြေငြာခြင်းပင်မရှိပေ။ တရုတ်-အာဆီယံရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှု ပူးပေါင်းရေးရံပုံငွေအဖွဲ့တွင်မူ ရံပုံငွေထဲတွင် နိုင်ငံတကာ ဘဏ္ဍာရေးကော်ပိုရေးရှင်းများ၏ အစုရှယ်ယာများ ပါရှိနေခြင်းကြောင့် ပိုမိုအဆင့်မြင့်သော ပတ်ဝန်း ကျင်ဆိုင်ရာနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် စနစ်များရှိနေပေသည်။ AIIB မှာ တရုတ်နိုင်ငံ၏ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်ပါဝင်သော ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် နှိုင်းစာလျှင် ပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာ အကာအကွယ်တည်ဆောက်မှုမှာ ခြေတစ် လှမ်းသာနေသော်လည်း အရပ်ဘက်လူမှု အဖွဲ့ အစည်းများက ထိုကန့်သတ်ချက်များတွင် အတိမ်းအစောင်း မခံသော သောက္ခာဟူမှုများရှိနေမည်ကို စိုးရိမ်နေဆဲဖြစ်သည်။

တရုတ်ကုမ္ပဏီအားလုံးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးထောက်ပံ့သူအားလုံး ပြည်ပတွင် ကျင့်သုံးရန်အတွက် အစိုးရမှ ထုတ်ပြန်သော လမ်းညွှန်ချက်များစွာရှိသည်။ ၎င်းတို့ထဲတွင် တရုတ်နိုင်ငံကုန်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းကာကွယ် ရေးဝန်ကြီးဌာနတို့မှ ထုတ်ပြန်သော တရုတ်ဘဏ်လုပ်ငန်း စည်းမျဉ်း ကော်မရှင်၏ စီမံလမ်းညွှန်အတွက်ချေးငွေလမ်းညွှန်^၁ နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးအတွက် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ဖက်စပ်လမ်းညွှန် တို့လည်း ပါဝင်သည်။ ပြည်ပသတ္တုတွင်း လုပ်ငန်းနှင့် သစ်တောစီမံချက်များတွင် လုပ်ကိုင်နေသော ကုမ္ပဏီများ ကျင့်သုံးရန် ထုတ်ပြန်ထားသော သီးသန့်လမ်းညွှန်ချက်များလည်း ရှိသေးသည်။ သို့သော် မည်သည့်စံသတ်မှတ် ချက်များတွင်မှ အင်တိုက် အားတိုက်လုပ်ဆောင်ခြင်းမပါဝင်သည့်အပြင် တရုတ်ကုမ္ပဏီများအနေဖြင့် မည်သည့်အတိုင်းအတာအထိ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်မဖော်ကိုလည်း မရှင်းလင်းပေ။^၂

အောင်မြင်သော မည်သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ္ဍာငွေအဖွဲ့အစည်းမှာမဆို ခိုင်မာသော လူမှုရေးဆိုင်ရာနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အကာအကွယ်များ မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည်။ အာဆီယံနိုင်ငံအများစုတွင် အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ အခက်အခဲများရှိနေကြပြီး များစွာသောနိုင်ငံများတွင် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်များအတွက် လူမှုရေးဆိုင်ရာနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာသက်ရောက်မှုများ စီမံခန့်ခွဲခြင်းကို မှတ်တမ်းတင်မှုအားနည်းကြသည်။ ဥပဒေနှင့် တရားမျှတမှုစနစ်များ အားနည်းခြင်းကြောင့် အကာအကွယ်နည်းပါးသူများနှင့် ထိလွယ်ရှလွယ်သော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်များမှာ ဘဏ္ဍာရေးထောက်ပံ့သူများ၏ ခိုင်မာသောလုပ်ဆောင်မှုမူဝါဒများဖြင့် ကာကွယ် ပေးခြင်းအပေါ်တွင်သာ မှီခိုနေရသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့ထောက်ပံ့ သော စီမံချက်များ၏ သက်ရောက်မှု အပေါ်တွင် တာဝန်သိတတ်မှုတို့ လိုအပ်နေပေသည်။

အခြားနိုင်ငံများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ တုံ့ပြန်မှု

AIIB ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းနှင့် တရုတ်ဦးဆောင်သော ကနဦးအဖွဲ့များ မြန်ဆန်စွာတိုးတက်လာခြင်းတို့သည် တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာနှင့် ဒေသဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာရေးများတွင် တရုတ်နိုင်ငံ၏ ပါဝင်မှုနှင့် လွှမ်းမိုးနိုင်မှု မြင့်မားလာနိုင်ခြင်းကို အခြားနိုင်ငံများအကြား စိုးရိမ်ပူပန်မှုများ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုသည် ဂျပန်နိုင်ငံကဲ့သို့ပင် AIIB နှင့် မပူးပေါင်းရန် ရွေးချယ်ပြီး တဆက်တည်းမှာပဲ ဒေသတွင်း အခြေခံအဆောက်အအုံများကို ထောက်ပံ့ရန် ကိုယ်ပိုင်စတင်တည်ဆောက်ခြင်းများကို များစွာပြုလုပ်မည်ဟု ကြေငြာလိုက်သည်။ သို့သော် ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ် (ADB) နှင့် ဥရောပ ပြန်လည် တည်ဆောက်ရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ် အပါအဝင် များစွာသော ဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ္ဍာငွေ အဖွဲ့အစည်း များသည် AIIB နှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှုများပြုလုပ်လျက်ရှိပြီး ငွေကြေးပူးတွဲထည့်ဝင်သော စီမံချက်များ ပြုလုပ်ရန် သဘောတူညီထားကြသည်။

ADB နှင့် ကမ္ဘာ့ဘဏ် နှစ်ခုလုံးမှာ ၎င်းတို့၏ ချေးငွေထုတ်ချေးခြင်းနှင့် ကိုက်ညီသော ပြန်လည်ပြုပြင်ရေးကို အကောင် အထည်ဖော်နေကြသည်။ ADB က ဘဏ်ကို "ပိုမိုခိုင်မာ၊ ပိုမိုကောင်းမွန်ပြီး ပိုမိုမြန်ဆန်" စေရန်အတွက် လုပ်ဆောင်ချက်ဖြစ်စဉ်များနှင့် ဘုတ်အဖွဲ့သဘောတူညီချက်လုပ်ငန်းစဉ်များကို ရှင်းလင်း လွယ်ကူအောင် ပြင်ဆင်နေပြီး ချေးငွေအတွက် လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ နည်းပညာအထောက်အပံ့များနှင့် ငွေထုတ်ခြင်းများကို ခေတ်နှင့်လျော်ညီအောင် ပြင်ဆင်ခြင်းကိုလည်း ဆောင်ရွက်နေပေသည်။^၃ တချိန်တည်း တွင် ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှာလည်း ၎င်း၏ လူမှုရေးဆိုင်ရာနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အကာအကွယ်မူဝါဒကို သေချာစွာစိစစ်လျက်ရှိသည်။^၄ ၎င်း၏ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ စည်းစနစ်ဘောင် အသစ်၏ အဓိကပန်းတိုင်တစ်ခုမှာစီမံချက်များကို အတည်ပြုရာတွင် ပိုမိုလွယ်ကူ၊ ပိုမိုဈေးသက်သာပြီး ပိုမိုမြန်ဆန်သော ပြင်ဆင်ခြင်းဖြစ်စဉ်နှင့် တန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်စဉ်ကို ခေတ်နှင့်အမီဖြစ်စေရန် ဖြစ်သည်။ AIIB ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခြင်းထက်ဦးအောင် ထိုပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ပိုမိုမြန်ဆန်သော ငွေချေးစနစ်သို့ ပြောင်းလဲခြင်းသည် ဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ္ဍာငွေအဖွဲ့အစည်းသစ်များနှင့် ပိုမိုပြိုင်ဆိုင်လိုသော ဆန္ဒက တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း လှုံ့ဆော်နေခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

အရေးကြီးသော ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာအကာအကွယ်များ၊ သတင်းအချက်အလက် လက်လှမ်းမီခြင်းနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များ ကို ထိခိုက်ခြင်း၊ အထူးသဖြင့် ဘဏ်မှအတည်ပြု ထားသော စီမံချက်များကိုသာ ဦးစားပေးခြင်းတို့ကြောင့် အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ လူ့အခွင့်အရေး ဆိုင်ရာဥပဒေပညာရှင်များနှင့် လူမှုရေးသိပ္ပံပညာရှင်များက ထိုပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ဝေဖန်လျက်ရှိ ကြသည်။^၁

အာဆီယံဒေသတွင် တရုတ်နိုင်ငံ၏ အခန်းကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာခြင်း

မဖြေရှင်းရသေးသော အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုဆိုင်ရာ အငြင်းအခုံများကြောင့် အာဆီယံနိုင်ငံအချို့နှင့် တရုတ်နိုင်ငံ၏ ဆက်ဆံရေးများသည် ရှုပ်ထွေးလျက်ရှိသည်။ တချိန်တည်းမှာပင် သမ္မတ ရှီ ကျင့်ဖျင် (Xi Jinping) သည် တူညီသောပန်းတိုင်သို့ ချီတက်မည့် တရုတ်-အာဆီယံ အဖွဲ့အစည်း" သဘောတရားတစ်ခုကို မြှင့်တင်ရန် စိတ်အားထက်သန်လျက်ရှိသည်။ AIIB၊ တစ်ခုတည်းသောရပ်ဝန်း၊ တစ်ခုတည်းသော လမ်းကြောင်း နှင့်အခြားဘဏ္ဍာရေးပဏာမခြေလှမ်းများသည် ဒေသဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် စီးပွားရေးနှင့် သံတမန်ရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းကို တိုးမြှင့်နိုင်ရန် နည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ အာဆီယံ ၁၀ နိုင်ငံအဖွဲ့ဝင်အားလုံးသည် AIIB ၏ အဖွဲ့ဝင်များဖြစ်ကြပြီး တစ်ခုတည်းသောရပ်ဝန်း၊ တစ်ခုတည်းသော လမ်းကြောင်း သည် ဒေသတွင်းသို့ တိုက်ရိုက်ဖြတ်သန်းလျက်ရှိသည်။ အာဆီယံနိုင်ငံများမှများစွာသော ခေါင်းဆောင်များနှင့်

^၁ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ အကာအကွယ်ဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ဆက်လက်ဆွေးနွေးလိုပါက <http://www.inclusivedevelopment.net/world-bank-safeguards-campaign/> ကို ကြည့်ရန်။

အဆင့်မြင့်အရာရှိ ကြီးများသည် AIIB နှင့် တစ်ခုတည်းသောရပ်ဝန်း၊ တစ်ခုတည်းသော လမ်းကြောင်း ပဏာမခြေလှမ်း၏ လက်ရှိအကျိုးအမြတ်များကို လူသိရှင်ကြား ချီးကျူးလျက်ရှိသည်။ ဒေသဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုကို အဓိကဦးစားပေးအနေဖြင့် ရှုမြင်ပြီး လာမည့်နှစ်များတွင် အခြေခံအဆောက် အအုံဘဏ္ဍာငွေများကို ပစ်မှတ်ထားမည့် သဘောတွင်ရှိသည်။ မဟာမဲခေါင်ဒေသခွဲ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး အစီအစဉ် တည်ဆောက်မှု ဘောင်အတွင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ စွမ်းအင်၊ ဆက်သွယ်ရေး၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ ကုန်သွယ်ရေးနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုစသည့် စီမံချက်များ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် များစွာသော အဖွဲ့အစည်းများသည် ပံ့ပိုးလိုကြသည်။^၁ စီမံချက်စီစဉ်ဆောင်ရွက်မှုများကို နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံချင်းစီမှ ဖော်ဆောင်ကြပြီး ကမ္ဘာ့ဘဏ်နှင့် ADB၊ တရုတ်မူဝါဒဘဏ်များနှင့် အခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအပါအဝင် များစွာ သော အဖွဲ့အစည်းများက ငွေကြေးထောက်ပံ့ကြသည်။ ဘက်စုံပါဝင်သော AIIB၊ တရုတ်မူဝါဒဘဏ်နှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး ဘဏ်များနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုရံပုံငွေများသည် လာမည့်နှစ်များတွင် ဒေသတွင်း ပူးပေါင်းပါဝင်မှုကို ထောက်ပံ့ကူညီ သည့်အနေဖြင့် စီမံချက်များကို ပံ့ပိုးမည့်သဘောရှိသည်။

အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ တုံ့ပြန်နိုင်မည့်အခွင့်အရေး

တရုတ်နိုင်ငံ၏ အဓိကဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကနဦးစတင်မှုများ၏ သဘောသဘာဝသည် အတော် အတန်းကွဲပြားသည်။ ဥပမာ - AIIB သည် တရုတ်နိုင်ငံမှ ဦးဆောင်သော်လည်း အာရှနှင့် အခြားနေရာများမှ ဘုတ်အဖွဲ့ဝင်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော ဘက်စုံပါဝင်သည့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ လက်ရှိအချိန်ထိ ဘဏ်အနေဖြင့် အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းကိုဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခြင်း မရှိသော်လည်း ဘဏ်စုံပါဝင်နေသည့် သဘောသဘာဝကြောင့် ဘဏ်၏ လုပ်ဆောင်ချက်များတွင် အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် ပါဝင်လွှမ်းမိုးနိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းအလားအလာများရှိနေခြင်းကို ရည်ညွှန်းသည်။ အပြန်အလှန်သုံးသပ်ပါက တစ်ခုတည်းသောရပ်ဝန်း၊ တစ်ခုတည်းသော လမ်းကြောင်းသည် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုမဟုတ်ပဲ ပဏာမခြေလှမ်း တစ်ခုဖြစ်သောကြောင့် လက်တွေ့ကျကျ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် စစ်မှန်သော ဗဟိုပြုပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှု မရှိသဖြင့် ပါဝင်လွှမ်းမိုးနိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းအလားအလာများမှာ ခက်ခဲနေ ပေသည်။ ယခုဆွေးနွေးခဲ့သော တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုရံပုံငွေအဖွဲ့အစည်းများ အားလုံးသည် တရုတ်နိုင်ငံမှ တည်ထောင်လည်ပတ်နေခြင်းဖြစ်သည်။ လက်တွေ့ကျကျ သိသာထင်ရှားမှုမရှိသော်လည်း ၎င်းတို့၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ပတ်သက်သောအခြေခံအချက်အလက်များကို ၎င်းတို့၏ ဝက်ဘ်ဆိုဒ်တွင် ရနိုင်ပေသည်။ တရုတ်နိုင်ငံမူဝါဒဘဏ်၊ တရုတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဘဏ်နှင့် ပို့ကုန်သွင်းကုန်ဘဏ် တို့သည် ပြည်ပတွင် လှုပ်ရှားနေသည်မှာ ဆယ်စုနှစ်ကျော်ခဲ့ပြီဖြစ်သော်လည်း လူထုအနေဖြင့် ချဉ်းကပ်ရခက်ခဲနေပြီး လူထုမှပါ ဝင်ရန် ကြိုးစားမှုများကိုလည်း မတုံ့ပြန်ပဲရှိနေသည်။ သို့သော် အချိန်ကြာလာသည်နှင့်အမျှ ပြောင်းလဲလာနိုင် ပြီး ထိုဘဏ်များသည် တရုတ်နိုင်ငံ၏ အပြင်ထွက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွင် အရေးပါသော ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများ ဆက်လက်ဖြစ်နေပြီး လူမှုအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ထိုလှုပ်ရှားသူများနှင့် နည်းဗျူဟာ များကို လွှမ်းမိုးပါဝင် လာနိုင်ရန်အတွက် နားလည်သဘောပေါက်မှု ပိုမိုရှိလာရန် အရေးကြီးလာပေသည်။

တရုတ်နိုင်ငံမှ အခြေခံအဆောက်အအုံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ ပိုမိုတာဝန်သိလာအောင် အကြံပြုထောက်ခံနိုင်ရန် အတွက် အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ အခွင့်အရေးများစွာရှိသည်။ လွယ်ကူသောကိစ္စ မဟုတ်သော်လည်း အောက်ပါလုပ်ဆောင်ချက်များသည် တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အဆင့်မြင့်အနေအထားများ အတွက် အာရှနှင့် အခြားဒေသများမှ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများအတွက် အသုံးဝင်ပေးလိမ့်မည်။

- တရုတ်နိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ချဉ်းကပ်မှုများကို ပိုမိုခိုင်မာစွာ နားလည်လာစေရန် - ထိုအဖွဲ့ အစည်းများ ဖွံ့ဖြိုးလာပြီး လုပ်ဆောင်ချက်များ ကြီးထွားလာသည်နှင့်အမျှ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ အနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ အုပ်ချုပ်ရေးဖွဲ့စည်းပုံ၊ နည်းဗျူဟာများနှင့် လုပ်ဆောင် ချက်များကို နားလည်သဘော ပေါက်မှုနှင့် ဗဟုသုတများ ပိုမိုကျယ်ပြန့်လာစေ ရန် အရေးကြီးသည်။
- နိုင်ငံအဆင့်နှင့် ဒေသအဆင့် အခြေခံလိုအပ်ချက်ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများကို သိရှိထားခြင်း - အခြေခံအဆောက်အအုံစီမံချက်များအတွက် တရုတ်မှ ဘဏ္ဍာရေးထောက်ပံ့မှုသည် များသောအားဖြင့် အိမ်ရှင်နိုင်ငံ အစိုးရများမှ တောင်းဆိုချက်များကို တုံ့ပြန်သောအားဖြင့် ဝင်ရောက်လာသည်။ နိုင်ငံများအနေဖြင့် ၎င်းတို့ ဘဏ္ဍာငွေရှာဖွေနေသော စီမံချက်အတွက် ကိုယ်ပိုင်အချိတ်အဆက် ရှိထားပေးလိမ့်မည်။ ထိုအချိတ် အဆက်များမှ အချက်အလက်များကို စုစည်းခြင်းဖြင့် နောက်မကြာမီ မည်သည့်စီမံချက် ရောက်လာမည်ကို ကြိုတင်ခန့်မှန်းနိုင်ပေမည်။
- AIIB ၏ အနာဂတ် လှုပ်ရှားမှုများနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုကို စောင့်ကြည့်ခြင်း- AIIB သည် လုပ်ဆောင်မှုများကို စတင်နေပြီဖြစ်ပြီး အစောပိုင်းအဆင့်မှာသာ ရှိသေးသည်။ ၎င်း၏ တိုးတက်မှုနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်မူဝါဒအသစ်များအကောင်အထည်ဖော်မှု၊ သတင်းအချက်အလက်များကို ကိုင်တွယ်မှုနှင့် နစ်နာကြေးလုပ်ငန်းစဉ်များကို ချမှတ်ခြင်း တို့ကို စောင့်ကြည့်ရန် အရေးကြီးပေသည်။ အလားတူပင် ၎င်း၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များအပေါ် ဝင်ရောက်လွှမ်းမိုးနိုင်ရန်စီမံချက် သဘောတူခွင့်ပြုချက်ဖြစ်စဉ်ကိုလည်း စောင့်ကြည့် သင့်ပေသည်။ ဘဏ်၏ နိုင်ငံစုံအဖွဲ့ဝင်စနစ်နှင့် ကမ္ဘာ့ဘဏ်နှင့် ADB တို့နှင့်အတူ စီမံချက်များစွာတွင် တွဲဖက်ဘဏ္ဍာရေးထောက်ပံ့သော ဆက်ဆံရေးသည် ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့် ထောက်ခံအားပေးမှုအတွက် အဓိက အခွင့်အရေးများဖြစ်သည်။
- ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုရံပုံငွေအဖွဲ့များ၏ လှုပ်ရှားမှုများကို စောင့်ကြည့်ခြင်း - ပိုးလမ်းမကြီးနှင့် တရုတ် - အာဆီယံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပူးပေါင်း ရေးရံပုံငွေအဖွဲ့(CAF) တို့သည် အာဆီယံဒေသတွင် တက်ကြွလှုပ်ရှားလျက် ရှိနေပြီးဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကျယ်ပြန့်လာသည်နှင့်အမျှ စောင့်ကြည့်ရန် အရေးကြီးလာ ပေသည်။ ထိုအဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့စလုံးတွင် အသုံးဝင်သော သတင်းအချက်

အလက် အရင်းအမြစ်များဖြစ်နိုင်သည့် ဝက်ဘ်ဆိုဒ်များရှိကြသည်။ ထိုဆိုဒ်များတွင် ရှိသည့် သတင်းအချက်အလက်များသည် အခြေခံမျှသာဖြစ်သဖြင့် အကြံပြုထားသောစီမံချက်များနှင့် ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များကို ရရန် အရင်းအမြစ်များနှင့် မီဒီယာသတင်းများကို စောင့်ကြည့်ရန် အရေးကြီးပေသည်။ CAF တွင် နိုင်ငံတကာဘဏ္ဍာရေးကော်ပိုရေးရှင်း၏ သိသာထင်ရှားသော ရှယ်ယာပိုင်ဆိုင်ခြင်း နှင့် IFC ၏ လုပ်ဆောင်ချက်စံသတ်မှတ်ချက်များကို CAF မှ အတည်ပြုသုံးစွဲနေခြင်းတို့သည် ရံပုံငွေနှင့်ပတ်သက်၍ ပူးပေါင်းပါဝင် နိုင်ရန်အခွင့်အရေးကို ဖော်ပြနေပေ သည်။ ထို့အပြင် စီမံချက်ကြောင့် ထိခိုက်ရသူများအတွက် IFC ၏ တာဝန်ယူမှုလုပ်ငန်းစဉ်ကို အသုံးပြုခြင်း၊ စစ်ဆေးအကြံပြုလိုက်လျောပေးခြင်းတို့နှင့် ပတ်သက်၍ လည်း ပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်ရန်အခွင့်အရေးကို ဖော်ပြနေပေသည်။

- လူထုသတိပြုပါဝင်မှုကို မြှင့်တင်ခြင်း - ထိုအဖွဲ့အစည်းများမှ ဘဏ္ဍာငွေထောက်ပံ့ထားသော လုပ်ဆောင်ချက် များကြောင့် ထိခိုက်ရသည့် လူ့အဖွဲ့အစည်းကို သိရှိနေပါက (သို့) ထိုအဖွဲ့အစည်းတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင် နေပါက ထိုသို့ပြုလုပ်သူများကို သတိပြုမိစေရန်နှင့် သဘော ပေါက်နားလည်စေရန် အရေးကြီးပေသည်။ ထို့အပြင် အန္တရာယ်နှင့် ကြုံတွေ့နေရပါက ထိုစီမံချက် များကို လွှမ်းမိုးနိုင်ရန်အတွက် ရရှိနိုင်သမျှသော တာဝန်ခံမှုနှင့် အားကိုးအားထား ပြုနိုင်မှုများကို သိရှိထားရန်လည်း အရေးကြီးပေသည်။
- တရုတ်နိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများကို လက်လှမ်းမီစေခြင်း - ယခုစာတမ်းတွင်ပါဝင်သော အဖွဲ့အစည်း များအားလုံးသည် လူထုအကြံပြုဆွေးနွေးမှု၏ အဓိကအချက်တစ်ခုဖြစ်သည့် ထိန်းသိမ်းနိုင်သော တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးမှု စည်းကမ်းချက် များနှင့် ကိုက်ညီကြောင်း ကြေငြာထားသည်။ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ထိုအဖွဲ့အစည်းများထံတွင် သတင်းအချက်အလက်များတောင်းခံပြီး သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းအလိုက် မူဝါဒများသတ်မှတ်ရာတွင် ကူညီပံ့ပိုးပြီး စီမံချက်တစ်ခုချင်းစီကို လွှမ်းမိုးနိုင်ရန် ကြိုးစားနိုင်ပေသည်။
- စံသတ်မှတ်ချက်များအဆင့်မြှင့်ခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန် အကြံပြုခြင်း - AIIB ၏ ပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းဘောင်သည် ချမှတ်ထားပြီးဖြစ်သော်လည်း မစမ်းသပ်ရသေးပေ။ ယခုဆွေးနွေးနေသော တရုတ်ဘဏ်များနှင့် ရံပုံငွေအဖွဲ့အစည်းများတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာနှင့် လူမှုရေး ဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များ အရည်အသွေးအမျိုးမျိုးဖြင့် ရှိနေသော် လည်း အကောင်အထည်ဖော်မှု အတိုင်းအတာမှာ ရှင်းလင်းခြင်းမရှိပေ။ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ထိုလမ်းညွှန်ချက်များကို ကျယ်ပြန့် စေရန်၊ တိုးတက်စေရန်၊ လူသိများစေရန်နှင့် အကောင်အထည် ဖော်ရန် စီမံချက်များပြုလုပ်နိုင်သည်။

- ပွင့်လင်းမြင်သာမှုတိုးမြှင့်ရန် အကြံပြုခြင်း - AIIB မှလွဲ၍ ယခုစာတမ်းတွင်ပါဝင်သော မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းမှ စီမံချက်အချက်အလက်များကို အွန်လိုင်းတွင် အသေးစိတ်တင်ထားခြင်း မရှိပေ။ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် သတင်းအချက်အလက်များ တိုးမြှင့်ဖော်ပြပေးရန် တောင်းဆိုသောအဖွဲ့အစည်းအဖြစ် လုပ်ဆောင်နိုင်ပေသည်။
- နိုင်ငံတကာ ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် AIIB ပူးပေါင်းရာတွင် အကြံပြုခြင်း - AIIB သည် အာရှဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဘဏ်၊ ပြန်လည်တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခြင်းအတွက် ဥရောပဘဏ်၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်တို့အပါအဝင် အခြားသော နိုင်ငံတကာဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းကာ စီမံချက်များကို တွဲဖက်ဘဏ္ဍာထောက်ပံ့ရန် စတင်လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ ထိုသို့တွဲဖက်ဘဏ္ဍာထောက်ပံ့ခြင်းကြောင့် တွဲဖက်ထောက်ပံ့သူများမှ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုလမ်းကြောင်း များ၊ တာဝန်ယူမှုအစီအစဉ်များ ပြုလုပ်အသုံးပြုခြင်းဖြင့် AIIB ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကို လွှမ်းမိုးနိုင်ရန် အရေးပါသော ဝင်ပေါက်တစ်ခုဖန်တီးနိုင်ပေသည်။
- သတင်းအချက်အလက်မျှဝေရန် ကွန်ရက်တည်ဆောက်ခြင်း - ယခုစာတမ်းတွင် ပါဝင်သော အဖွဲ့အစည်းများသည် ရှုပ်ထွေးပြီး ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းနှင့် အာရှတို့ရှိ နိုင်ငံ ဒါဇင်ပေါင်းများစွာကို အကျုံးဝင်သည်။ ထို့ကြောင့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ အနေဖြင့် နိုင်ငံအဆင့်၊ ဒေသအဆင့်၊ နိုင်ငံတကာအဆင့်တို့ရှိ ပါတနာများ၊ ဘဝတူများနှင့် အတွေ့အကြုံ အချက်အလက်များ အစဉ်တစိုက် မျှဝေရန် အရေးကြီးပေသည်။

ဤအကြောင်းအရာအချက်အလက်အချုပ်ကို [ချဉ်းနင်းထိုးဖောက်မှုများ - အာဆီယံနှင့် အာဆီယံဝန်းကျင် ဒေသနိုင်ငံများသို့ တရုတ်နိုင်ငံ၏ အခြေခံအဆောက်အအုံရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဟူသည့် ဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ အစီရင်ခံစာမှထုတ်နုတ်ရေးသားသည်။](#) ဤ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေမှုအတွက် သုတေသနနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်ကို *Heinrich-Böll-Stiftung South East Asia, The McKnight Foundation* နှင့် *Planet Wheeler Foundation* တို့မှ ထောက်ပံ့ကူညီပေးသည်။ ဤ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေမှုကို *Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License* မှ ခွင့်ပြုချက် လိုင်စင် ရယူပြီးဖြစ်သည်။

- o. For an analysis of the Green Credit Guidelines see: Friends of the Earth US (2015), *Going Out, But Going Green? Assessing the Implementation of China's Green Credit Guidelines Overseas*, Washington DC: FOE. <http://www.foe.org/news/archives/2014-11-going-out-but-going-green>.
- j. See IDI's forthcoming handbook on Chinese safeguards for a practical guide to these policies and others.
- p. Asian Development Bank (2015, 16 December), *Press Release: ADB Approves Reforms Package to Speed Loan Delivery, Enhance Operational Efficiency*. <http://www.adb.org/news/adb-approves-reforms-package-speed-loan-delivery-enhance-operational-efficiency> (accessed May 2016).
- q. World Bank (2014, 2 September), *Review and Update of the World Bank's Safeguard Policies, Proposed Environmental and Social Framework, Background Paper*, paragraph 20.
- g. Asian Development Bank (no date), *GMS Overview*. <http://www.adb.org/countries/gms/overview> (accessed May 2016).